

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ DERGİSİ

KASIM-ARALIK 1946

SAYI: 166 - 167

Atatürk'ün ölümünün sekizinci yılı En büyük tesellimiz

Atatürk: Bir halk adamı idi. Her işte halkla beraber ve halka doğruyu bir parola gibi kullandı

Yazan: Cevdet DEMİRAY

Ölümünün ardından sekiz yıl geçti. Fakat ebedî Atatürk, Türk milletinin vefakâr kalbinde bütün canlılığı ile yaşıyor. Türk tarihinde yepyeni ve ileri bir devir açan Büyük adamın bu yas gününde en büyük teselli, yaşadığı ve yaşayacağı hakkındaki büyük inancımız değil midir?

Atatürk bütün hayatını millet yolunda harcadı. Başarısı büyük ve sonsuz oldu. Önderlik ettiği millete yepyeni bir çığır açtı. Atatürk; tarihin eşsiz bir siması olarak inkılaplar yarattı. Onun büyüklük vasfı, Türkiye ölçüsünde değil, dünya ölçüsünde oldu. Onun içindir ki, bütün insanlık âlemi onu benimsiyor, kaybının ardından elem duyuyor.

Atatürk, her büyük adam gibi fani hayata gözlerini yumduktan sonra da önder olmada yolumuzu aydınlatmada devam etti. O, bize ileri, medenî bir millet olmanın hedeflerinin hayatta iken gös erdi

Türk milleti, ebediyete kadar yükselme yollarını onun çizdiği bu hedeflerde bulacaktır.

Atatürk; memleket için çalışırken, kendisini bütün enerjisi ile onun hizmetine verirken; daima Türk milletinin zekâsına, kuvvetine güvendi; ona inandı, halk içinde, halk için çalışmaktan büyük zevk duydu. Eski devir halka inanma ve çalışma imkânlarını bir türlü bulamamıştı. Kendini zaman zaman ne kadar zorladı ise de bütün bu gayretleri boşa gitti. Saltanat idaresinin günden güne zafa ve başarısızlığa uğramasının belâ başlı sebeplerinden birisi de bu oldu. Atatürk, istiklâl ve inkılâp davalarını yürütür ve başarıırken halkla beraber ve halka doğruyu bir parola gibi kullandı. Bütün inkılâp'arı halk arzularının eseridir. O; ardından sevgi saygı ve muhabbetle medeniyet dünyasını sürüklediği Türk milletine; ebedî baş olmanın sırrı — Devamı 12 ci sayfa da —

5037873
1946-1947, 166-167

Merinosçuluğumuz

Veteriner Hekim
Hasan Âli Türker

Evcil hayvanların, iş, gıda ve sanayi bakımından nelere yaradığını onlardan ne gibi faydalar sağladığımızı hepimiz her zaman görüyoruz İkinci dünya harbi sıralarında gördük ve halâda görmekteyiz ki iktisadî kalkınmalarda hayvancılık başlı başına bir önem taşımaktadır.

Hayvan arısında insan arın çok sadık dost arı, yardım arı o duğu gibi zevk ve süs ihtiyaç arını karşıyanlar da vardır. Güze kuzu arı, bahar ayarında yeşiliklerin incileridir. Sevimi bir köpek, munis bir tay, şah anın bir ar ne kadar sevişse azdır. Bunlardan başka bir de merinos koyun arımız var. İki bakışta bazılarına sıvimsiz görünen bu güzel ve verimli koyun arı zamanla kendilerini hem sevdirebilir hem de verimlerinin üstün üğüne inandırır ar. Evvelâ islemiyerek bu işe başlayan sürüşçileri bir müddet sonra ister ar ki bir anda bütün koyunları merinoslaştırmış olsun. Yetiştiricilerimiz arasında öylelerini tanırım ki Merinosçuluğun yurda ilk girişinde bu işe dört elle sarılmadık aına hayıflanır ar. Halk psikolojisinin tabii hallerinden biri de yenikere karşı ilk zamanlarda görünen çekingenliktir. Bu ilk devre atıldıktan sonra iş yavaş yavaş girer. Bunun sebebi de hakta değı yine eski idarelerin a datıcı yasatlarında aramandır. Çünkü vatandaşa daima aynı şeyler vaad edil-

miş alınmış fakat verim miştir. Bununla beraber bu gün bu yolda muvaffak olunmuştur.

Merinos aştırma töge erinin hangi köyüne gitseniz yeşil yamaçlarda, güzel ve zümrüt ovalarda iri vücut arı kalın boyun arı, vakur baş arı ve heybetli duruş arı ile Merinos koyun arını göreceksiniz. Bun arın yanında kedi kadar ufak kıtan yerli kıvırcıklar kendi k erinden insanın gözünden düşüyor. Merinos koyun arı çok yer ar tabii yiyecek ar. Büyük cüsse erini zinde tutabilmek, has ve çok miktarda yapağ vermek ve kuzu arını kısa bir zamanda 40 - 50 kiloya çıkarabilmek için e bette çok yiyecekler. Hem yimesinler, hem de çok hasılat versinler bu nerede görünür? Bizim yer i koyunlara ne kadar verirseniz, aınacak yün, yapağı ve et belki bir d receyi geçemez. Ve hiç bir zaman yer ilerin en iyisi, en kötü bir merinos koyununun verdiği hasılatı vermez. Yetiştiricilerimiz e inde dört ayık bir merinos kuzusu 54 kilo geldiğini en iyi bakmış bir merinos koçundan 5 kilo yapağ kıldığını gördük. Hara ve devlet çiftliğinde bu verim ar daha fazladır. Yurdumuzun geniş ovaları, yeşil vadileri ve güzel mer'aları az değıdir. İçinde barındıracağı inciler henüz o güzel vadi er i doldurmamıştır. Merinos böge erinde mer'ası müsait bir köy

kenarında rastlayacağınız bir sürüyü içten ve gönüden seyrettığımız zaman bu toprak arda ne erin yetişebileceğini görerek zevk duyacaksınız. İnce ve bo yapağların üzerlerinde okşadıkça en has bir ipağı elinizin altında hisseder-siniz. Fabrika arımızın, onların yapağılarından islediği bir kumaşı giyebildiğiniz zaman: (Merinos kumaşı giyorum) diye ayrı bir hazz duyarsınız. Kara sapından pılluğu, öküzden beygire ve nihayet her atıldan çeviye geçtiğimiz ve geçmek istediğimiz gibi. Yurdun müsait yer erinde de yerli koyundan merinosa geçeceğiz. Böylelikle üstünde yaşadığımız toprağın hakkını vermiş olacağız. Yurdumuzu merinos iki defa 928 de girmiştir. Evvelâ Macaristanda getirilen koç ve koyunlar Karacabey harasında üretilmiş ve yetiştiricilere dağıtılmıştır. Fakat sınıf yapağı verimi ve ince iğı bakımından ileri ve et evsafı geri olan Macaristan merinosu hakımız tarafından hakı olarak tutulmamıştır. Bunun üzerine 935 de Almanyadan merinos koç ve koyunu mübayaa edilmiş ve bun ar üzerinde çalışılmağa başlanmıştır. Almanyadan getirilen bu 500 koyun ve 20 koçluk elit sürüsü yapağı ve et istikametinde üretildi.

Bir taraftan bu Alman saf kan merinos dişi koyun ve koçlarından saf kan merinos ve diğer taraftan safkan koçlarla yerli kıvırcıkların tesalübünden de yarımkan merinos elde edildi. 937 de de Merinoslaştırmayı çabuklaştırmak bakımından sun'î tohumlama yapıldı. Merinoslaştırma işi Bursa merkez ilçesi Karacabey, Kona l p şı, Yenisebir, Gemlik, Bakırsir merkez, Susurluk, Bandırma, Gönen ve Manyas ilçelerinde yapılmaktadır. Bu böge lerde halen elde e-

dilmekte olan merinos koç koyunları artık bir (Türk merinosu) olmuştur. Ve eti lezzetli olan, yapısı yüksek, sütü boldur. Aynı zamanda cüsselidir. Karacabey harası yetiştirdiği damızlıklarla 1943 yılında Karacabey harasındaki koç ve koyunların yarısı, ayrılarak Bandırma'da kurulan merinos yetiştirme çiftliğine gönderildi. Halen Karacabey harasının koyunculuk şubesinde 5000 koyun bulundurulmakta her yıl 1000 koç 500 reforme damızlık dişi koyun ve 500 damızlık dişi kuzu haka dağıtılmaktadır. Bu müessesede 928 de şube halinde başlayan merinosçuluk 935 de merinos yetiştirme çiftliği olmuş, 943 de Bandırma merinos yetiştirme çiftliğinin tesisinden sonra tekrar şube haline almıştır.

Merinos yetiştiriciliğinde ikinci ve önemli bir müessesemizde Bandırma merinos yetiştirme çiftliğidir. Bu çiftlik 943 de kurulmuştur. Kısa bir zamanda hem tesisleri ve hem de yetiştiriciliği ile üstün bir başarı elde eden çiftliğin bir merkez binası, 8 lojman, 5 taş ağılı, Demirkhanesi, marangozhanesi, araçhanesi, atelyesi, müstahdem koğuşu, mutbak ve yemekhanesi, hamamı, merkez ahır ve ziraat tavlası yapılmış bulunmaktadır. 2 müstahdem evi ve bin tonluk bir yem ve tohum anbarı da bitmek üzeredir. Hususi bir elektrik santrali, tazyikli suyu vardır. Ve bunlara çiftliğin her tarafına elektrik ve su verilir. 15 dekarlık bir parkı olan bu çiftlik arazisine 10 bin adet ağaç dikilmiştir. Bu ağaçlar içinde çam, fıstık, karaçam, kızılçam, sedir, karaağaç, dişbudak, At kestanesi, çınar, topservi ve sair e gibi uzun ömürlü ağaçlar vardır. Pelitden de tepelerin kuzeyinde binlerce

meşekilmiştir. Sistematik bir çalışma ile mer'a ve çayırın sazları köktenmiş, taşlar ayıklanmış, dikenler temizlenerek mer'anın % 60'ı islah edilmiştir. Bir taraftanda sun'î çayır ve yonca çaklar tesisine devam olunuyor. Çiftliğin arazisi yirmi bin dönüm olup bunun beş bin dönümü tarım sahası, 2000 dönümü yoncalıktır 6 dönüm boş vardır. Kısa bir zamanda böyle müesseselerin mutlaka ihtiyacı bulunduğu bu gibi işleri meydana getirirken esas gayesinde bir dakika bile tereddüt etmeden çalışmalarına devam etmiştir Çiftliğin 2500 zü koç altı ana koyun olmak üzere kudu ve bugünkü mevcudu 5000 dir. Balıkesir bölgesi yetiştiricilerine kafi miktarda koç, reforme dişi koyun ve damızlık dişi kuzu tevzi eder Bu hayvanlar, Bandırma çiftliğine atıldığında yurdun hemen bir çok yerlerine adapte olabilir Zira çiftliğin iklimi serittir. Şimdiye kadar tevzi edilen koç ve koyunlarla elde edilmiş olan merinos miktarı Bursa ve Balıkesir bölgesinde 180 bin raddelerindedir Bandırma merinos yetiştirme çiftliği döner sermayeli olup Tarım bakanlığı veterinerunun müdürlüğüne aittir Çiftliğin Balıkesirde bir koç üretme yeri vardır. Halka dağıtılacak olan erkek kuzular burada bakılma suretile koç haline getirilir ve yetiştiricilere dağıtılır. Bursadaki merinos fabrikamızın ihtiyacını karşılayabilmek için bu günkü mevcudu bir milyona çıkmamız lazımdır. Bir milyon merinos koyunu yetiştirdiğimiz zaman ancak fabrikamızın itediği yapağıyı elde etmiş olacağız Halbuki yapağı aynı zamanda bir ihracat malı da o malıdır. Bu gün Avustralyanın en çok kar getiren ihracat malı merinos yapağıdır. 1943

yılında Avustralyanın 124 milyon 615 bin koyunu tesbit edilmiştir ki bu yolda işleyen para 7 milyar Türk lirasıdır. Bu koyunların 100 milyonu merinostur. Son beş yılın Avustralyada vasatı yün ihracatı yarım milyarı aşmakta ve 500 milyon Türk lirası değerini bulmaktadır. 1792 de ancak 105 baş koyuna sahip ve bu koyunlardan da en çok 1.5 kilo yün alan Avustralya bir buçuk asırda 100 milyon merinos koyununa sahip olmuştur. Ve bu koyunlar ortalama olarak 4.5 kilo yapağı vermektedir. Görülüyor ki yılmadan ve bıkmadan çalışmakla nelele sahip oluyoruz Biz de 1928 de başladığımız ve esas na 500 koyunla 1935 de geçtiğimiz merinosculuğu 10 senede 180 bine çıkarmış bulunuyoruz. Kısa bir zamanda bunu hiç olmazsa bir milyona çıkarmayız. Ve çıkaracağız. Merinosculuğun ilerlemesi için umum müdürlüğümüz, Bursa ve Balıkesir bölgelerinde çok titiz bir çalışma ve teşvikte bulunuyor. Bu yıl koçlar, yetiştiricilere bedava verilecektir.

Merinosculuğa çok mühim bir yer olan hayvan yemi davasını da para el gidermek için parasız yonca ve korinha tohumu tevzi etmek, bu ikramiye er dağıtmak suretile halkımız bu işe teşvik edilmektedir Bu gün yetiştiricilerimiz, merinosculuğun kârlarını tamamen kavramış bulunmaktadır Merinos koyunu her kırkışında en az 2.3 kilo yapağı verir. Ve bu un ki'osu 3.5 liradan aşağı olmamak üzere daima satılabilir. Yerli koyunlar en çok 1.5 kilo yapağı verir. Ve bunu da ki'osu 125 kuruşa satılır Bu hakikatler gösteriyor ki, merinosculuğumuz köyümüzde, yetiştiricilerimize, doğayla ve memleket

Göllerimizin Tetkiki

Seyfi Alpan

Lise öğretmeni

Yer yüzünün çukur yerlerinde birikerek kalan tatlı veya tuzlu su birikintilerine "göl" denir

Coğrafi yaşlarına göre Anadolu başlıca beş göl bölgesi vardır:

1 — Marmara bölgesi gölleri. Bu göller, Marmara denizinin Anadolu kıyılarını bir kemer gibi kuşatmaktadır. Sapanca gölü, İzmit gölü, Abulyont gölü, Marmas gölü, Edre gölü gibi. Kuzey kısmı yani Marmaranın Avrupaya ait kıyı bölgesi de bir dizi gölleri havvidir: Jala gölü, Çekmece gölü, Terkos gölü gibi.

2 — Takriben Bergamadan İzmir üzerinden Muğla havalisine kadar olan Ege'nin kıyı bölgesi gölleri: Marmara gölü, Vafi gölü, Köyceğiz gölü ve bir çok diğer göller.

3 — Burdur ve Ispartadan Konya ya doğru Kilikyanın dağlık arazi gölleri: Bu göller yirmiden fazla olup bir kısımları oldukça büyük göllerdir. En önemlileri Eğirdir gölü, Beyşehir gölü Akşehir gölü ve Burdur gölü

4 — Ortada kurak Step gölleri: Tuz gölü, (Koçhisar gölü) Emin gölü, Murgan - Murgan gölü, Murad gölü, Muğ-

iktisadiyatına büyük fayda arsağ amaktadır. Binaenaleyh bu iş devletin göstereceği yerinde aklı ve yaptığı büyük fedakârlıklar kadar yetiştiricilerimizin önem vermesi hem kendileri ve hem de iktisadiyatımız için çok üzümlü o doğu kanaatindeyiz.

bi gölü gibi.

5 — Gölcükten Çıldır gölüne kadar kuzey doğudaki büyük Van gölü, bu gölün etrafındaki göller gurubunu havvi doğusu dağlık arazide bulunan göller, Gölcük gölü, Çıldır gölü, Balık gölü, Nazik gölü, Erçek gölü gibi

Göllerimizin menşei: muhtelifdir fakat biz bunları dört gruba ayırarak tetkik edeceğiz.

1 — Çoküntü gölleri: Marmara havası kenarını tek beden bazı göller böyledir. Sapanca, İzmit gölü gibi. Bu iki göl İzmit, Gemlik körfezinin uzanmasından meydana gelen çoküntü çukurlarında teşekkül etmişlerdir.

Anadolunun güney batısındaki göller de böyledir. Eğirdir, Burdur, Beyşehir, Acı göl gibi.

2 — Buharlaşma ve kuruma neticesinde teşekkül eden göller: Koçhisar, (Tuzgözü) ile bunun etrafındaki göller gibi. Bu göller üçüncü zamanın sonunda bütün orta Anadoluya yayılmış bir denizin kalıntısıdır.

Malûm olduğu üzere Konya platformu Miyosen devrinde (üçüncü zamanın ikinci yarısı) Torosların kıvrılma (iltiva) uğramasından sonra inhitat ederek sığ bir iç denizin tatlı suları altında kalan bir bölgedir. Gittikçe kuraklık yaratan bir iklim ile bu iç deniz buharlaşma ile bir çok bataklık alanlara (Sultan sazi bataklığı gibi) ve tuzlu topraklara ve çukur arazide göllere sebebiyet verdi. İşte tuz gölü civrındaki bazı küçük

göller ve bataklıklar eski Pliyosen denizinin kalıntısıdır.

3 — Tabii setlerle ve püskürmel (İndifai) olaylarla doğan göller: Bu nevi göllerin büyüklüğü ve şekilleri muhtelif olduğu gibi menşeleri de ayrıdır. Simav, Tortum, Abolyont (Ulubat) ve Manyas galleri henüz denge yanayım (muvaazenet kesitini) tamamlamamış olan akar suların akımları üzerindeki çukurların etrafını alüvyonlarla doldurarak vücuda getirdikleri göllerdir. İstiraca yarım adasındaki Terkos gölü kıyı kıyı kumlarının (eksibelerinin) hakiki set vücuda getirmesi ve bu setin arkasında suların birikmesi ile hasıl olmuştur.

Nehir deltalarının içeriye doğru ilerlemesi neticesinde deniz kısımları göl olur. Ceyhan, Kızıl ve Yeşil ırmak mansablarındaki bu göller böyledir.

Büyük Meaderes nehrinin mansabındaki Bafa (Vafı Bata) gölü eski coğrafyacıların Latmos köfezi dedikleri bir deniz kounun nehrin teşkil ettiği delta ile dolmasından meydana gelmiştir. Doğu Torosların kuzey eteğindeki fayda (İşikak) çizgisi üzerinde olan ve Muş çöküntü ovası ile atâkası bulunan Van göünün bilhassa güney kısmı çöküntü neticesinde hasıl olmuştur. İşte esaslı kısım çöküntü havzası (İahdam havzası) olan Van göü Nemrut dağının lavları ile Muş çöküntü ovasından ayrılmıştır. Şu halde Van göüne Tektolik bir gödür diyebiliriz.

Bundan Başka Van bölgesindeki Erçek, Nazik, Hamorit gibi göllerin menşeleri tamamen püskürmel (indifai) ile dir. Nemrut dağının kuvaterinde bulunan ay şeklindeki göl de bir kraton

göüdür.

4 — Aşınma ile meydana gelen göller: Bu göller eski buzul (Cumudiye) Sirklerinde ve buzulların istilası altın altında kalmış olan yerlerde kısmen çöküntü, kısmende suların kimyevi tesirle kalkerli (Kireçli) arazide Dolin ve Polje denilen çöküntülerle, suların kimyevi tesirinden hasıl olan huni şeklindeki kayalık çakurlarda sular toplanarak göller hasıl ederler. Bazen böyle arazide yer altından sular akar, sufar mağaralara tesadüf ederse yeraltı göllerini, hasıl eder.

Türkiyede Konyanın kuzey batısındaki Obrok gölü Dojinden baaka bir şey değildir. Bu göldüz kalker katmanlarında (tabakalarında) takriben 30 metreyüksekliğinde yamacı ve 200 metre çapında ağız olan kesiti (makta) daire şeklinde küçük bir gödür.

Konya ovasında Düden ismi verilen huni gibi çukurluklar yer altında olan suların ağız arıdır. Akgöl ve bugün kısmen kurutulmuş Karaviran gölü düdenler'e doludur.

Göllerimiz üzerinde genel malumat

Göllerimizin bazılarının suları tatlıdır: Sapanca, İznik Manyas, Apollont göleri gibi. Bu gölerde tatlı su balığı yapılabilir. Tuzlu gölerin en önemlisi Koçhisar gölüdür. Bu gölden tuz çıkarılır. Marmara bölgesindeki göller sularını dışarıya akıtlar. Sapanca gölü Sakarya ırmağına, İznik gölü Gemlik körfezine (Çonk suyu) ile akar. Ulubat (Apollont) ve Manyas gölleri de birer kol ile Susurluk ırmağına su gönderirler.

İlyas Paşaya Dair

Yazan: Kerim . Kâni Akpınarlı

(Solakoğ'u) namıyla meşhur olan İlyas paşa, Balıkesirli'dir. Gayet cesur ve zeki bir adamdı. Asker arasında çok sevgi ve saygı temin etmiş, Balıkesir sancağındaki eşkiyayı tepeliyerek memlekette nam almıştı.

Meşhur Osmanlı şairi Şeyhülislâm Yahya efendinin yakın dostlarından idi. Hattâ bir vakit İlyas paşa hastalanmış, Yahya efendi doktor Ömer efendiye İstanbul'dan Balıkesire göndererek paşayı tedavi ettirmişti.

İlyas paşa Hafız Ahmet paşa kumandasında Bağdada sevk olunan orduda kumandanlıkla bulunmuş ve muharebede gösterdiği fevkalâde cesaret ve kahramanlıktan dolayı askerin bir kat daha teveccüh ve muhabbetini kazanmıştı.

Hüsrev paşa, sadrazam olunca, birdenbire vaziyetini değiştirmiştir. Çünkü

Hüsrev paşa ile aras açıktı. Gayet sert ve binlerce adam öldürmekle meşhur olan Hüsrev paşanın bir gün İlyas paşayı da aynı akıbete uğratacağından endişe etmişti. İlyas paşa, her fırsatta sadrazam aleyhinde atıp tutardı. Bu sebeptendir ki Bağdattan Balıkesire avdetinde maiyetindeki sık an ve başbozuk askerini çoğaltmış, kendi kendini devlet hizmetinden çekerek hâdiselerin inkışafına intizar etmeğe başlamıştır. Dördüncü Sultan Murad, bu vaziyetin farkına varmıştı. İlyas paşayı oyalamak maksadıyla hâiz olduğu derebeylik rütbesinden vezir rütbesine yükseltmiş, fakat İlyas paşa bundan sonra bir takım taşkınlıklar ve nünasebetsizliklerde bulunmuştur, Midilli vakası bunların başında gelir.

İlyas paşa, Bergama, Edremit taraflarına da hâkimdi. Bir gün Midilli ada-

Batı Torosların iç kısımlarındaki (Hamiteli yaylası) göller epeyce derindirler. (Beyşehir Eğridir, Burdur gibi.) Beyşehir ve Eğridir göllerinin suları tatlıdır. Beyşehir gölünden çıkan bir akar su, Çarşamba suyu ile Konya ovasına akar ve bu ovanın bir kısmını sular.

Eğridir gölü, Barlı dağı ile Amanos dağı arasında olup kuzey kısmına Hoyran gölü de dir. Burdur gölü denir. Burdur gölü, acı göl ile dışarıya akıntısızdır.

Yurdumuzun en büyük gölü Van gö-

lüdür. 3700 kilometre kadardır. Deniz yüzünden 1720 metre kadar yüksekliktedir. Bu gölün suyu tuzlu ve sodalıdır. Her taraftan yüksek dağlarla çevrilidir. Dağlardan inen sular bu göle su getirirler. Üzerindeki nakliyat önemlidir.

Hatay vilâyetimizin Amik gölü suyunun bir kol ile Asi nehrine boşaltır.

Bu kısa izahatımla göllerimiz üzerinde gereken ma'ûmatı okuyucularıma arz ederim.

Seyfi Alpan

Lise Öğretmeni

si zenginlerini Balıkesire celbetmek ister. Kara Mahmut ve Sarı Osman isimindeki kumandanlarla yetmiş sek- sen kadar levent askerini gemilere bin- direrek Midilliye gönderir. Midilliler gü- zel bir istikbal merasimi ile karşılaşırlar ve kendilerine kuzu ziyafeti çekerler. Yemek arasında leventler, Midillilerden içki ve kadın isterler, vermezler Arada kavga çıkar. Leventler:

— Bre herifler!.. Biz sizin başınızda bulunanları zencire vurup götürmeğe geldik. Hele şimdi varın bize içki ve karı getirin!

Darlar Halk; haber alır Eline silâ- hını alan koşar. Leventleri abluka eder- ler. Bunları Kara Mahmudu yakaladılar. Midilli halkından Kara Sinan bey Kara Mahmuda:

— Bre namussuz! Bu kadar levendi adamıza getiren ve başınızı belâya so- kan sensen!

Diyerek hücum eder ve öldürür. Di- ğer levent kumandanı Sarı Osman, Mi- dilli hükümet konağına sığınır. Halk, konağı abluka eder. Midilli beyin, Os- manı vermediği takdirde kendisini ve konağı yakatmağı söylemekle tehdit eder- ler. Bey, Osmanı vermeğe mecbur olur. Halk onu da parça parça eder. Sağ ka- lan on beş levent zencire vurulur ve vakit geçirmeden Midilli, Molova ve Ko- lonya hâkimlerine giderek hadiseyi za- bit varakalarıyla resmen tesbit ettirir- ler. Sonra, uzun bir arzuhâl yazarak ve bu zabıtlarıyla, niştirerek Babıâliye gön- derirler.

— İlyas paşa, Midilliyi yağma etme- ğe asker gönderdi. Memleketimizi mü- dafaadan başka bir şey yapmış değiliz.

Darlar, İlyas paşa hadiseyi haber

alınca mukabelesi bil misl olmak üzere Edremit ve civarında Midillilere ait mal ve mülk ne varsa hepsini zaptetmiş ve eline geçirdiği Midillileri öldürmeğe baş- lamıştı.

Bu sırada başka bir vaka oldu.

Görülmede olan bir dava dolayısıy- le Manisadan bir adamın Balıkesire ge- tirilmesi icap etmiş İlyas paşa bu ada- mın gönderilmesini buyurultu ile Ma- nisa mutasarrıfı Bıçakçı İbrahim paşa- ya yazar İbrahim paşa, kızar ve İlyas paşa gibi devlete asi bir adamın benim sancağımın işlerine karışmasını kabul etmem diyerek buyurultu getiren ada- mı Manisada asar.

Efvet bu çok fena bir harekettir. İlyas paşa haber alır, Büyücek bir kuv- vetle Balıkesirden Manisaya gelir, şeh- ri abluka eder. İlyas paşanın levent as- kerleri, Manisa köylerini yakar, yakar ve müthiş yağma yapar. Zavallı masum halk ezilir. Yüzlerce insan ölür. Bıçak- çı İbrahim paşa, Manisadan kaçmağa mecbur olur. İlyas paşa şehire girer ve üç gün kaldıktan sonra döner.

Levent askerinin Manisada yapma- dıkları zulüm kalmamış, ahali; çoluk çocuğunu mağaralarda saklamağa mec- bur olmuştu. Devlet âciz ve seyirci bir vaziyette idi.

Manisa vakasından sonra İlyas paşa, cihangir olmak hayaline kapılmıştı. Ge- celeri şehname tercümesiyle Timurlenk hikâyelerini okutur, dinlermiş İlyas paşa artık hükümetçe verilen emirleri dinle- miyordu. İstanbul yenicilerinin iddia- larına bakılırsa devlet ricalinden bir çokları şeyhülislâm Yahya efendi, pa- şadan hediyeler alırlar ve onun taraf- tarlığını yaparlarmış. Dördüncü Sultan

Murat, İlyas paşayı Balıkesirden çıkar- mak maksadıyla Şam valiliğine tayin etmiş ve emrini göndermişse de paşa kulak asmamıştı.

Artık asker kuvvetiyle tedibi zaruri görülmüştü. Karaman beylerbeyisi Di- lâver ve Anadolu beylerinden Küçük Ah- met paşalar bütün kuvvetleriyle Balı- kesir üzerine yürümek emrini aldılar. İlyas paşa haber almış, eşyasını Ber- gama kalesine koyduktan sonra topladığı askerle Balıkesirden Alâşehire ha- reket etmiştir. Bergama kalesi kuman- danlığına sadık adamı Lâçin ağayı ta- yin etmiş, maiyetinde Koca Hızır Kâh- ya, Kuyulu Sefer, Mehmet zaman, Mu- rat ve Hasan ağalar olduğu halde on bin kişilik bir kuvvetle Alâşehire yer-leşmiştir. Karaman kıtaatıyla Dilâver paşa ve topladığı gönüllü süvari ve pi- yadelerle Küçük Ahmet paşa Alâşehire gelmişti. Burada çok şiddetli müsademe olmuş, İlyas paşanın değerli kumandan- larından bir kaçı ölmüş ve neticede mağlûp olan İlyas paşa Bergama kale- sine kapanmıştır. Dilâver ve Küçük Ah- met paşalar, Bergama önüne gelerek kaleyi abluka ettiler. Fakat kale çok müstahkem idi. Hücum ile alınamazdı, İlyas paşanın tatlı dille teslim olmasını temin etmek lâzımdı. Bu maksat için Dilâver ve Küçük Ahmet paşalar, İlyas paşaya güzel veitleri havi mektuplar göndermişler, hattâ kalele buunmayan kiraz ve türlü türlü meyveler gönder- mek suretiyle İlyas paşanın gönlünü almak istemişlerdi. Dördüncü Sultan Mu- rada yazdıkları mektuplarla İlyas paşa- nın afını temin eden ve bunun için İs- tanbuldan ferman getirten Dilâver ve Ahmet paşalar, İlyas paşayı Bergama

kalesinden çıkartmağa muvaffak oldular.

Bu suretle İlyas paşa hadiseyi ka- pıtmıştı. Manisa, Bergama, Balıkesir, Edremit, Alâşehir, Menemen ve Foça kasabaları İlyas paşanın idaresinden çıkmış, memleket geniş bir nefes al- mıştı.

Dördüncü Sultan Muradın emri mu- cibince Dilâver paşa karamana dönmüş, Küçük Ahmet paşa, İlyas paşa ile mai- yetini alarak İstanbula gitmiştir.

Küçük Ahmet paşa, beraberinde İl- yas paşa olduğu halde Üsküdar gel- di. Geldikleri gün Dördüncü Sultan Mu- rat, İstavroz bahçesinde istirahat edi- yordu. Haber almış, her ikisinin de hu- zuruna getirilmesini emretmiştir.

Ahmet ve İlyas paşalar padişahın huzuruna çıkmışlar, selâmıyarak yer- öp nüşler ve ellerini kıvuşturarak ayak- üzerinde durmuşlardır. Dördüncü Sul- tan Murat, İlyas paşaya dedi ki:

— Bre kâfir! Ben sana Şam valiliğini verdim. Ne diye muhalefet ettin de git- medin. Emrime karşı geldin!

İlyas paşa korku içinde:

— Efendim, hasta idim. Onun için gidemedim.

Deyince padişah:

— Bre melun! Memlekete musallat olmayı bilirsin. Benim ecdadımın bir vakıtlar oturdukları o güzel Manisa- şehrini vurur, yağma edersin. O zaman- lar hasta değildin de benim emrimi alı- r almaz mı hasta düştün?

Diye bağış ve arkasından:

— Bre kesin şu kâfirin başını! Em- rini vererek hemen koşan bir bostancı neferi tarafından İlyas paşanın başı bı- çakla kesilmiştir.

İlyas paşayı alıp İstanbula getiren

(Cumhuriyetin 23. cü yılı münasebetile)

Hasta Adam

Yazan: İ. Hakkı Akay

Evet, Avrupa milletleri bize böyle diyorlardı. Fakat 30 Ağustos Başku mandanlık Meydan muharebesinin katli darbelerile elde edilen büyük Türk istiklâli ve bu şanlı zaferlerin sonuncu olarak doğan aziz Cumhuriyetimizin, 24 üncü yılını kutlarken o kara günleri düşünüyor ve bu şerefli yıllara eriştiğimiz için kendimizi bahtiyar sayıyoruz. Evet, bahtiyar; çünkü cumhuriyetin 24 yılının bize bağışladığı bu bağımsız hava içinde her gün biraz daha neşeli ve geleceğe daha kuvvetle inanmış, daha kuvvetli ve daha sevinçli buluyoruz.

Geçmişin çok kötü idaresi, kötü ve

Küçük Ahmet paşa, korku ve dehşet içinde bu manzaraya bakıyor, padişahın gazabından nasıl kurtulacağını düşünüyordu: Çünkü onun hakkında da Kütahya'dan bazı şikâyetler gelmişti, Dördüncü Sultan Murat, Ahmet paşaya dönerek:

— Ya kâfir, Senin hakkında da şikâyetler geldi. Niçin halka zulüm edersin. Niçin Kütahya halhına bu kadar ağır vergi koydun.

Diye çıkmış, Küçük Ahmet paşa şu cevabı vermişti:

— Kerametli inayetli hükümarım!.. Haktealâ vücudu şerifinizi hatadan saklasın. Ben halka yeni vergiler koydum ve aldım. Bu benim suçumdur. Fakat ne aldım hep askere verdim. Eğer

karanlık düşüncesi ve bilhassa yenilik düşmanlığı 24 sene evvel cumhuriyetin bir atom tesirini gösteren hasmetli bir sarsıntısıyla yıkıldı. Ve Türkün korkunç idare altında saklanan nurlu ve şuurlu varlığı meydana geldi.

O evler yıkan korkunç idareye mu kabil cumhuriyetin bize getirdiği iyilikleri, yenilikleri sayup dökmiyeciğim. Çünkü bir ihtisamla dinelip durmaktır. Bu, o kadar açık bir abidedir ki bundan 24 yıl önce dört tekerleğin ilerleyemediği kuş uçmaz, kervan geçmez bellerden, buzlu dağlar içinden kıvrıla kıvrıla nihayetsiz iki siyah şerit gibi bir birden hız alan demir

böyle yapmasaydım başıma bu kadar adam toplayamaz ve İlyas paşayı da yakalayamazım. Bunu beraber halktan aldığım paralar, yetişmedi. Şimdi altmış bin kuruş borcum var. Askerle hesaplaştım, bu parayı onlara vermekle mükellefimi tahkik buyurabilirsiniz.

Bundan sonra padişah, Küçük Ahmet paşayı bir miktar azırlamış, zulüm yapmamasını, ahaliyi korumasını söylemiş ve Şim beylerbeyliğine tayin etmekle beraber iltifat olmak üzere hil'at giydirmiştir.

İlyas paşa ile birlikte Balıkesire gelen Balıkesir kuvvetleri kumandanarından yalnız Hızır Kethüda ihtiyarına mehni afedilmiş, diğerleri bir gün içinde boğdurulmuştu.

Enver Özgen

yolları yurdun en ıssız köşelerine kadar uzanmış bir medeniyet ve hamiyet eserleridir.

Feyizli ovalarımızda göz alan şeşelli dumanlar ile kalpleri ferahlandıran fabrika bacaları, memlekette ekonomik zorlukları yenmiş ve her bakımdan bize inkâr edilemez birer bolluk sağlamışlardır. Yüz yılların meydana getiremediği bu hayatî eserler önünde aziz cumhuriyetimizin kutsal varlığını nasıl unutulabilir ve gözlerimiz önünde şahlanan bu abideleri insafsızca nasıl inkâr edebiliriz.

Eski harikalar ruhtarımızı, küflendiren inandırmıyacak şeyleri bizi yüzlerce yıl gerilere götüren ilk insanlar derecesine indiriyordu. Ve bizi böyle mütereddit, evhamlı, korkak ve uyşuk gören Avrupa milletlerinin istihzalarına hedef oluyorduk. Fakat cumhuriyetin feyizleri, büyük milletimizin yorulmak ve uzanmak bilmez çalışma arı sayesinde bu gün en ileri milletler arasına katılmış bulunuyoruz.

24 yıl önce (hasta adam!) diye yanimızdan elay ederek gelp gçenler, bu günkü Türk gücünün meydana getirdiği harikalar karşısında şaşırıp kalıyorlar. Çünkü bu günkü ileri milletler medeniyetlerini ancak sayılabar güc yüz yıllarda elebilmişlerdir. Bütün dünyanın hayranlığını çeken Türk ilerleyişi yüz yılların değil, ancak 24 yıl gibi çok kısa bir zamanın mahsulüdür.

Çalışıyoruz ve çalışacağız. Çünkü artık bizi büyüleyen ve hilâfet perdesi altında bir heyulâ gibi saklanıp korkmadan zalim bir (saray) umacağı

ve haksız yere ocaklar söndüren bir (hafıye) korkusu kalmamıştır. Bu gün büyük küçük, kadın erkek, bütün Türkler bir kardeş gibi el ele vermiş bükülmez bilekli, yiğit ordusu ve kudretli hükümet ile birlikte aziz yurtlarının yılmayan vefakâr bekçisi ve koruyucusudurlar.

Beş sene bütün dünya, kan ve ateş dalgaları içinde yüzdü. Yıllar oluyor halâ sulh olamıyor. Bu kargaşalıkta milletler arasında rahat ve huzuru kaçırarak ufak tefek patırdılar eksik değil. İkinci dünya savaşı sonrasında bile milletler, açlıktan, sefaletten ve hatta bazı ülkelerle şokâetten baş kalamıyorlar. İnsanlık namına onların bu haline acılamak elden gelmez.

İşte böyle yurt ve insan enkazı karşısında dim dik şen ve mes'ut ayakta duran Türkler, yurtlarının en uzak iki evli bir obasında bile bu gün aziz cumhuriyetlerinin 24 ncü yılını tam bir saadet içinde kutlamakla meşgullurlar.

"Ne mutlu Türkün diyen!" Bu gü

zel vesile ile bize izafe edilen bu üzücü ve sıkıntıları bir hamlede silkiyerek nurlu bir devir yaratan, medeniyet ve saadet yolumuzu açan büyük kurtarıcı Ebedî Atayı rahmet ve minnetle anarken bizi ikinci dünya savaşından koryan aziz Başbuğumuz Millî Şefimize de uzun ömürler dileriz.

İ. Hakkı Akay

Serseri

Akşamları çökerim bir cami eşiğine
Ekseriya uzanıp hulyamın beşiğine
Geceyi kucagımda ninniler uyuturum
Kederimi böylece dağıtır avuturum
Sabah erken çıkarım tepejere kırlara
Tırmanırım çiçekli yemyeşil bayırlara
Mevsimleri tap taze koparıyorum dalından
Bazen neşe alırım bir çoban kavlından
Çiçeklerle dertleşir kuşlarla oynasırım
Bu saadet içinde pa'atylanır başım
Ne işimi soran var ne tuttuğum yolları
Beni her gün çağırır değirmenin kolları
Gider altında biraz oturur dinlenirim
Önünde Kaz dağıyla denizi görür yerim
O derdini anlatır gıcırdar baş ucum'da
Bende bir yeşil dalı bükürüm avucumda
Yorgun uçu bırakır yolları adımlarım
Böylece geçer zaman günümü yarım larım
Sonra bir su başında peynir ekmeği yerim
Kalkar buzlu p nardan serin bir su içerim
Bir çam dibinde geçer günümün öbür yarısı
Akşam güneş batarken mavi ve gül sarı
Ufuk arı seyreder tekrar yo'a düşerim
Beni müşfik bir anne gibi kucaklar yerim
Ara sıra bir ayak sesi duyar kaldırım
Geceyi uyutarak zamanı kısaltırım

Ferda Aca

rına bu hedeften erişti.

Ölümünün ardından sekiz yıl sonra da onu; milletçe sıcak göz-yaşlarımızla bağrımıza basıyoruz. Atatürk'ün ebediği, Türk milletinin yaşayışı ile ebedivete kadar devam edip gidecektir. Vefalı Türk milleti; en büyük evlâdının eserine bak-

tıkça; onu yaşattıkça ve onu mü-kemmelleştirdikçe şükran ve min-nettarlık borcunu ödeyebilecektir.

Bu yas gününde; bu hâzin yıldönümünde Türk milletinin en büyük tesellisi de budur.

Tarih köşesi

Tarihe Yanlış Malûmat Vermeyelim

Yazan: Kerim Kâni Akpınarlı

Bir müddet evvel Balıkesir Postası gazetesinde, seri halinde devam edelmekte bulunan "Balıkesir Vali ve Mutasarrıfları," başlıklı yazıyı lâ-yk olan bir alâka ile takip ettim. Balıkesir tarihini uzaktan yakından alâkadâr eden bütün yazılarızı okurum. Çünkü ben de aşağı yukarı bir hayli zaman evvel tedkikine başlamış olduğum Balıkesir tarihinin muhtelif cepheleri hakkında oldukça malûmat ve vesâike malik bulunuyorum. Binaenaleyh, bu konulaki yazıları, tihassa tedkik mahsulü de olursa, ayrı bir zevkle takip ettim. Bunun içindir ki "Balıkesir Vali ve Mutasarrıfları," yazısında aynı zevk içinde okudum.

"Balıkesir Vali ve Mutasarrıfları," yazısının baş taraflarında ve bilhassa "Valiler," kısmında verilen malûmatta hem noksanlık ve hem yanlışlık olduğunu bariz bir şekide görüyoruz. İleride Balıkesir tarihi yazılırken pek tabii olarak bu yazılarda bir kaynak halinde gösterileceğine göre, yapılan ufak hata ve noksanlar eğer düzeltilmiyecek olursa olduğu gibi alınır ve binnutice yanlış olarak gelecek nesillere bırakılır. Biz bu ciheti düşünerek, bu yazımla yapılan hata ve verilen noksan malûmatı tashih etmeği vazife bildik.

"Balıkesir Vali ve Mutasarrıfları," yazısı başlığının hemen altında verilen kısa izahatta Balıkesir'in ilk defa 1296 senesinde vilâyet haline getirildiği yazılıyor. Bu ise yanlış. Balıkesir, mezkûr yazıda denildiği gibi ilk vilâyet de-

ğidir. Ancak 1296 mülki teşkilâtla ikinci defa ve Biga sancağının ilâvesile "Karasi Viâyeti," teşkil o'unmuştur. Balıkesir'in ilk vilâyet halinde idare edilmesi ise, Orhan Gazi devrindedir ve ilk valiliklerde de şu zatlar bulunmuştur. "Karasi Viâyeti Tarihçesi," sahife 126 dan aynen naklediyo-um.

Süleyman paşa : 737 senesinde Karasi hükûmetinin inkırazı üzerine Karasi valiliğine tayin edilmiştir. Orhan Gazinin büyük oğludur.

Yahşi Bey : Ya Karasi Emiri Aclan beyin ve yahut Demirtaş paşanın oğlu olup Murad Hidavendigâr zamanında Balıkesir zabiti idi.

Yakub bey : Murad Hidavendigârın küçük şehzadesi olup 785 veyahut 787 senejeri içinde Karasi valisi idi.

Süleyman bey : Yıldırım Beyazidin lüyük şehzadesi olup belâsin n cülusu nu müteakip Karasi valisi oldu. O zaman Saruhan sancağı da Karasi vilâyetine ilhak edildi. Tarihte birinci Süleyman bu zattır.

Yukarıdaki izahattanda anlaşıldığına göre "Karasi Beyliği," yıkılır yıkılmaz Balıkesir ilk önce'eri valilikle idare edilmiştir. Dört validen üçünün şehzadelerden olması ayrıca dikkat nazarı çekerse de bu cihet şimdilik mevzuumuzun dışındadır.

İkinci hata da şudur : Balıkesir 1296 senesinde ikinci defa vilâyet olunca valiliğe le Hamdj paşa zade tayin edildiği halde bunun yerine Hacı Hasan

Türk gibi kuvvetli

Dünyayı titreten şanlı Atanın
Demirden oğlusun sen bu vatanın,
Seni hiç yenemez kimse dünyada
Kudreti kolunda Arafattanın.
Şerefle kabarttın sen göğsüza.üzü
Dünyaya nam verdin Türklüğün özü
Srtında bir kere daha doluştı
Dünyada "Türk gidi kuvvetli," sözü
Götürdün etinde ecdat kanını
Dünyaya gösterdin Türk imanını
Övüyor gökteki atan seni hep
İsveçte yaşattın Türk destanını

Dr. Mutemil Yazıcı
Susurluk

bey ilk vali olarak gösteriliyor. H. İbuki Hacı Hasan bey 1296 senesinde Balıkesir Mutasarrıfı olup Balıkesirin vilâyet olmasına mebni aynı sene içinde ayrılmıştır. (Karesi Vilâyeti Tarihçesi S 138)

Üçüncü hata ise daha büyüktür: Reşat paşa 1300 senesinde başka bir yere tayin edildikten sonra yerine vali olarak Mehmet Atif Bey geliyor ki, bu zatın isminden hiç bahsedilmiyor. H. İbuki bu zatın zamanında Balıkesirde bir matbaa kuruluyor (sene 1302) ki koca müftü Ali Şuuri zamanında başlıyan kültür hareketleri, ismi unutulmuş Vali Mehmed Atif bey zamanında en had bir dereceye buluyor. Matbaanın açılışına, Balıkesirin âdım ve edipieri tarih düşürmek suretiyle sevinçlerini açığa vuruyorlar. Bunlardan bir kaçını aşağıya ayyırrım:

1302 senesinde müderrislerden ve vilâyet bidayet mahkemesi azasından Nuri efendinin söylediği tarih:

(Nuri) hamem göricek yazdı musa-
nna tarih
Üçyüz üçte Karasi matbaasın şad ı
küşad

Yine müderrislerden Müstecbi zade
Âdî efendinin söylediği tarih:
Ol şehinşah-ı adalet küster evreng i
zeyb

Ola mansur-ı muzafier nusretul ah'a
Hem o mîri at fet pira bulı kadr
bülend
Çün açıldı sayesiude matbaa dilhahla
(Âdila) yazdım mücevher kıl ile
tarihini

Beldemiz buldu şerâfet bir havadis-
gâhla

Büyük alim, mütefekkir ve mutasav-
vif Abdü aziz Mevdi Tolonun o sıralar
da Rüşdiye mektebi ikinci muallimi i-
ken yazdığı tarih:

Tab, a lâyük yaz bu temsilgâha ay
Aziz
Bak açıldı beldemizde tabgâh dilpe-
zir

Demek oluyor ki, ismi unutulmuş Vali Mehmet Atif beyin Abdülhamit devrinde Maarifin ve bilhassa kültür hareketleri nin tahdit edildiği bir devirde matbaa açmak'a ve birde gazete intişar ettirmekle memleketine yapmış olduğu hizmeti inkâr edilemeyecek kadar büyük-tür.

Göül isterdi ki, yukarıda işaret ettiğimiz noksanlarda ilâve edilmiş ot saydı, yazı tamam olurdu.

Kerim Kâni Akpınarlı

Saadet ve sefalet

Yazan: İ. Hakkı Akay

Odada çini soba harıl harıl yanı-
yor. Pırıl pırıl temiz bir mangal üze-
rinde süt güğümü kaynıyor.. çaydan-
lık demleniyor. Bir kenarda peynir,
pastırma, zeytin, tereyağı ve kızarmış
ekmek dilimleri bulunan bir sofrâ, ça-
yın demini bekliyor.. Köşede radyonun
çalmakta olduğu hafif bir senfoni sıcak
odaya ayrı bir tatlılık veriyor.

Sayınbay, pijamasıyla pencerenin
öfünde sigarasını savurarak dışarıyı
seyrediyor. İki de bir «anne karnım
acıklı» diyen küçüklere anneleri mes-
ut insanlara yaradır bir eda ile, biraz
daha beklemedikleri, şimdiki bir tabak bıs-
kûl yediklerini söylüyerek fazla yüz
vermiyor.. Bu defa (beybaba) larının
yanına koşan, yoksulluk nedir bilmi-
yen bu şımarık kaygısızlar, babalarını
taklit ederek pencereden dışarıyı seyre
dalıyor ve beycan'ın: «Ne güzel değil mi
beybab? Ah buhar pamuk olaydı de-
ğil mi?.. Sözü.. büyük kardaşı kerşu-
luyor: Ya.. Pamuk mu? Şeker olsa da-
ha iyi.. değil mi beybab?..» (Beyba-
ba) tükenmez bir sevgi ile çocuklarının
yanaklarını okşayarak: «Ya oğlum..
ikisi de lâzım. Hele şu devirde. Da-
ha fazla stok malımız bulunsaydı ne
kadar kazancaktık? O..l. Diye esef-
leniyordu..

Dışarıda mütemediyen yağmakta
olan kar bezen elek oltından sağılan
uu gibi mustazam bir halde, ara sıra
saakı bir makasla doğranarak yukarı-
dan yer vüzü se bırakılmış milyar arca
beyaz konfetiler gibi ağır ağır, döne

döne yere iniyor.. Vakit vakit kar,
kuvvetli rüzgârın öfüne katılarak boz-
guna uğramış ordu gibi kaçıyor!.. Hele
rüzgârların çokkere kudurmuş dalgalar
halinde kükrüyerek anlaşılmaz gü-ültü-
lerle ağaçlara, evlere, camlara çarp-
ması o kadar müthişti ki..

Sokaklarda kimseler yok.. Bazan
açlıktan bir iki kum, taş ve dane ara-
mağa çıkan bir kaç işerçe, bahçenin
trabzanlarına konuyor ve tutunamıya-
rak kar balutları arasında dumanlara
kısıpıyor..

Odalarında, Isparta halıları ve sı-
cak hava içinde yaşayan tek ve mes'ut
insanlar, bu manzarayı ne hoş buluyor-
lardı.

*
**
Kırk kuruş bulupta bu kış "ihtiyaç,"
odunlarını alamamışlardı. Zaten ellerin-
de iki keçiden dağka malları olmıyan
bu dul kadın, bu yıl saz örtüsü evleri-
nin damını, biraz saz bulup örtmemiş
lerdi. Kocasından kalma ihtiyar merke-
binin geçen gün sabah açlık ve soğuk-
tan bakımsız evlerinin harap hayatın-
da öfdesüü bulmuşlardı.. Sekiz yaşı
daki bir oğlundan ne beklileyebilirdi?
O ancak, her gün kendilerine bir iki
kilo süt veren keçilerinin karınlarını
dovurmaktan başka bir işe yaramıyor-
du. Ede uu, bulgur, makarnaya benzi-
yen kış vıveceği bulunmıyan bu zavallı
ailenin ocaklarında ısıtmak için bir dal
odunu bile yokul. Yıllarca biriktirdik-
leri iki keçinin kütünden ancak bir çul
yapabilmişlerdi. Yatak ve yorganları

Susurluk bölgesinde maniler

Rifat Gökten

— 47 —

Ey elmasım elmasım
Sen elmaştan kalmazsın
Güveği girdğin gece
Üç gün sabah olmasın.

— 48 —

Ne kadar tatlısın sen,
Beni öldürdü busen
O kadar tatlı bakma
Allahını seversen!

— 49 —

Deniz dibinde mîller,
Kıymet bilmiyor eller,
Yarım al ata binmiş,
Esmesin kabayeller.

— 50 —

Çeşmemin taşı yok,
Su içecek taşı yok.
Yıkıldı kaygılı gönül
Yapacak ustası yok!

— 51 —

Oymalı kerpiç duvar,
Boyun boyuma uyar,
Gece gelme gündüz gel,
Düşmanlar sana kıyar!

— 52 —

Bahçede soğan kaldı,
Yar seni seven geldi
Ben sevdim eller aldı,
Yürekten acı kaldı!

— Devamı var —

da bundan ibaretti! Konu komşunun yardımıyla geçinen bu yoksul evde «sefalet» ten başka bir şey bulunmuyordu..

Hüseyin, keçileri yayarken rastgele topladığı «pelit», leri torbasına doldurarak eve getirir, annesi de bunları kıymetli bir mal gibi saklar, biriktirirdi. Bereket versin evde bu «pelit» ler bari vardı. Ya, oda olmasaydı zavallı keçicilerin hali nice olurdu?

Üç dört gündür hiç dumadan yağmakda olan kar, yolları belleri kapamıştı; komşudan komşuya gidilemiyor du. Hüseyinin topladığı «pelit» ler şimdi ne kadar işe yaramıştı! Hem azar azar keçilerine veriyorlar, hem de kırıp kırıp içini yiyorlardı.

Evin damından, derik sazların arar

sındaninen merhametsiz buzlu sular soğuk ve rutubetli toprak odanın tavasında donarak tehditkâr birer kama halinde aşağıya sarkmış duruyorlardı. Zavallı Hüseyin, iki kat yaparak arasına sokulduğu çulunu içinden çıkarmıyor ve ikide bir annesine: «Ana kar dudumu, gün daha çıkmadım?» diye soruyo; oda ümitsiz ağılayan bir sesle «Nerede oğu? Daha hızlı yağıyo; her tarafı kapattı; Halimiz nice olur bilmem?.. Ah, Allah gayırsın gayril. diye lallıyo du..

Ne hikmettir bilinmez. «Saadetle felâket, iki duvar arasında kalmış anlaşılmas bir sirdir!», Diyen filozof, «ne güzel söylemiş..

İ. Hakkı Akay

HALKEVLERİ

DERGİLERİ

Halkevinin adı

Adana
Afyon
Amasya
Antalya
Bafra
Balıkesir
Bursa
Burdur
Artvin
Denizli
Diyarbakır
Elâzığ
Eminönü
Eminönü
Kayseri
Eskişehir
Giresun

Derginin adı

Çukurova
Taşpınar
Yeşilirmak
Türk Akdeniz
Altıntoprak
Kaynak
Uludağ
Ülker
Çoruh
İnanç
Karacadağ
Altan
Yeni Türk
Halkbilgisi ha.
Erciyaş
Halkevi
Aksu

Halkevinin adı

Isparta
İzmir
Kars
Konya
Manisa
Mersin
Merzifon
Milâs
Muğla
Niğde
Niksar
Trabzon
Samsun
Sinop
Sivas
Yozgat
Zonguldak

Derginin adı

Ün
Fikirler
Doğuş
Konya
Gediz
İçel
Taşan
Yeni Milâs
Muğla
Akpınar
Ulker
İnan
19 Mayıs
Dırana
Orta Yayla
Bozok
Karaelmas

Sahibi: T. F. Sılay

Neşriyat Müdürü: Cevded Demiray

Fi: 20 Kr.